

Směrnice Rady města
č. 3/2023

Vnitřní oznamovací systém
o ochraně osob,
které oznamují porušení práva Unie

Vypracoval: Mgr. Kateřina Moučková	Platnost: 15.12.2023
Správce předpisu: ÚKaIA	Účinnost: 15.12.2023

Článek 1

Základní ustanovení

Tímto příkazem se zavádí u příspěvkových organizací zřízených městem Litoměřice, jako povinného subjektu, Vnitřní oznamovací systém (dále jen „VOS“) v souladu se zákonem 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů (dále jen „zákon o ochraně oznamovatelů“), ve znění pozdějších předpisů, který zapracovává Směrnici Evropského parlamentu a Rady EU 2019/1937 o ochraně osob, které oznamují porušení práva unie. V rámci této povinnosti byly pověřeny příslušné osoby k přijímání a prošetřování oznámení o protiprávním jednání (dále jen „příslušné osoby“).

Článek 2

Účel předpisu

Účelem předpisu je vytvořit v rámci Vnitřního oznamovacího systému souhrn postupů a nástrojů, které slouží k přijímání oznámení, nakládání s ním, ochraně totožnosti oznamovatele (whistleblowera) a dalších osob, ochraně informací uvedených v oznámení a komunikaci s oznamovatelem. Povinný subjekt musí vytvořit takové prostředí, ve kterém se oznamovatelé nebudou muset obávat jakékoliv sankce pro případ, že protiprávní jednání oznámí a přispěje tak k ochraně veřejného zájmu. Povinný subjekt musí zachovávat důvěrnost, a to jak ohledně totožnosti oznamovatele a případně dalších dotčených osob, tak i ohledně jakýchkoliv informací uvedených v oznámení.

Článek 3

Základní pojmy

Vnitřní oznamovací systém (dále jen „VOS“) - představuje souhrn postupů a nástrojů, které slouží k přijímání oznámení, nakládání s ním, ochraně totožnosti oznamovatele a dalších osob, ochraně informací uvedených v oznámení a komunikaci s oznamovatelem.

Povinný subjekt – jsou ty subjekty, které jsou povinny zavést VOS ve smyslu zákona o ochraně oznamovatelů, tj. příspěvkové organizace, které mají více než 50 zaměstnanců včetně osob vykonávajících práci na základě dohod o práci konané mimo pracovní poměr, tak i osob s částečným úvazkem a zaměstnanci agentury práce.

Příslušná osoba – osoba, která přijímá a zkoumá oznámení a případně navrhuje povinnému subjektu opatření k nápravě zjištěného protiprávního stavu. Povinný subjekt ani nikdo jiný nesmí zasahovat do řádného výkonu činnosti příslušné osoby a nesmí ohrožovat ani její nestrannost.

Oznamovatel (whistleblower) – je fyzická osoba, která se v souvislosti s prací nebo jinou obdobnou činností dozvěděla o protiprávním jednání, které porušuje právní předpis spadající do jedné z oblastí vymezených zákonem o ochraně oznamovatelů a tuto skutečnost oznámila prostřednictvím VOS, EOS nebo uveřejněním, případně přímo příslušným orgánům veřejné moci (např. policejní orgán, státní zástupce, orgán správního trestání).

Oznámení – se rozumí, podání protiprávního jednání ve smyslu a to písemně – elektronicky i v listinné podobě, ústně – osobně (v přiměřené lhůtě) i telefonicky.

Zaměstnanec – je „pracovník“, který je v různých stádiích pracovního procesu možným deliktům nejbližší, včetně osob samostatně výdělečně činných, dobrovolníků, stážistů, uchazečů o zaměstnání a dalších osob, které se pohybují v pracovním prostředí konkrétního zaměstnavatele.

Ochrana oznamovatelů a dalších osob – znamená, že oznamovatelé mají nárok na ochranu podle zákona o ochraně oznamovatelů.

Odvětné opatření – je jakékoli přímé či nepřímé jednání nebo opomenutí, k němuž dochází v pracovním kontextu, které je vyvolané interním či externím oznámením nebo uveřejněním a které oznamující osobě působí nebo může způsobit neoprávněnou újmu“.

Uveřejnění – jakékoliv zpřístupnění informací uvedených v oznámení veřejnosti, tzn. například prostřednictvím sociální sítě, příspěvku v médiích či na internetových stránkách.

Článek. 4

Oblasti oznamované protiprávního jednání

Oznámení obsahuje informace o možném protiprávním jednání, k němuž došlo nebo má dojít u osoby, pro niž oznamovatel, byť zprostředkovaně, vykonával nebo vykonává práci nebo jinou obdobnou činnost, nebo u osoby, se kterou oznamovatel byl nebo je v kontaktu v souvislosti s výkonem práce nebo jiné obdobné činnosti, a které

- a) má znaky trestného činu,
- b) má znaky přestupku, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100 000 Kč,
- c) porušuje tento zákon, nebo
- d) porušuje jiný právní předpis nebo předpis Evropské unie v oblasti
 1. finančních služeb, povinného auditu a jiných ověřovacích služeb, finančních produktů a finančních trhů,
 2. daně z příjmů právnických osob,
 3. předcházení legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
 4. ochrany spotřebitele,
 5. souladu s požadavky na výrobky včetně jejich bezpečnosti,
 6. bezpečnosti dopravy, přepravy a provozu na pozemních komunikacích,
 7. ochrany životního prostředí,
 8. bezpečnosti potravin a krmiv a ochrany zvířat a jejich zdraví,
 9. radiační ochrany a jaderné bezpečnosti,
 10. hospodářské soutěže, veřejných dražeb a zadávání veřejných zakázek,
 11. ochrany vnitřního pořádku a bezpečnosti, života a zdraví,
 12. ochrany osobních údajů, soukromí a bezpečnosti sítí elektronických komunikací a informačních systémů,
 13. ochrany finančních zájmů Evropské unie, nebo

14. fungování vnitřního trhu, včetně ochrany hospodářské soutěže a státní podpory podle práva Evropské unie.

Článek 5 Příjem oznámení a naložení s oznámením

Přijetí oznámení od oznamovatele protiprávního jednání je v rámci VOS svěřeno výlučně příslušné osobě. Příslušná osoba má k dispozici nástroje k zabezpečenému přijímání oznámení a to:

- a) **písemně – elektronicky i v listinné podobě;**
- b) **ústně – osobně (v přiměřené lhůtě) i telefonicky.**

Oznámení musí příslušná osoba přijmout a zpracovat v níže uvedených lhůtách (Článek 11). Nahrávku nebo přepis je nutné uchovávat v dohledatelné podobě po dobu alespoň 5 let.

V rámci VOS je zabezpečeno utajení totožnosti oznamující osoby a třetích osob a zabezpečena ochrana informací uvedených v oznámení. Totožnost oznamovatele není možné sdělit bez jeho výslovného souhlasu třetí osobě ani orgánu, s výjimkou zákonem stanovených výjimek (např. případ dožádání ze strany orgánů činných v trestním řízení podle trestního řádu).

Článek 6 Odvětná opatření

Nejdůležitějším prvkem ochrany je **zákaz odvetných opatření**.

Odvětným opatřením je jakékoliv jednání nebo opomenutí v pracovním kontextu, které může oznamovateli nebo s ním spřízněným osobám způsobit újmu.

Zákaz odvetných opatření tedy neplatí jen vůči oznamovateli, ale i dalším osobám.

Odvětným opatřením může být dle zákona o ochraně oznamovatelů, zejména:

- a) rozvázání pracovního poměru nebo neprodloužení pracovního poměru na dobu určitou,
- b) zproštění výkonu služby, zařazení mimo výkon služby nebo skončení služebního poměru,
- c) zrušení právního vztahu založeného dohodou o provedení práce nebo dohodou o pracovní činnosti,
- d) odvolání z místa vedoucího zaměstnance nebo ze služebního místa představeného,
- e) uložení kárného opatření nebo kázeňského trestu,
- f) snížení mzdy, platu nebo odměny nebo nepřiznání osobního příplatku,
- g) přeložení nebo převedení na jinou práci nebo na jiné služební místo,
- h) služební hodnocení nebo pracovní posudek,
- i) neumožnění odborného rozvoje,
- j) změna pracovní nebo služební doby,
- k) vyžadování lékařského posudku nebo pracovnělékařské prohlídky,
- l) výpověď nebo odstoupení od smlouvy, nebo

m) zásah do práva na ochranu osobnosti.

Článek 7 Práva oznamovatele

Oznamovatel má právo na ochranu pokud:

a) měl oprávněné důvody se domnívat, že oznámené informace o porušení byly v době oznámení pravdivé (tzn. oznamovatel nesmí učinit oznámení vědomě nepravdivé) a že tyto informace spadaly do oblasti působnosti zákona o ochraně oznamovatelů; a

b) podal v souladu se zákonem o ochraně oznamovatelů, oznámení prostřednictvím VOS, nebo učinil uveřejnění, případně oznámení podal přímo jiným příslušným orgánům veřejné moci.

Práva oznamovatele na ochranu se **nelze vzdát** ani je **nelze omezit** žádnou dohodou či podmínkami pracovního poměru či obdobného pracovního vztahu.

Článek 8 Ochrana oznamovatele

Ochrana podle tohoto zákona náleží oznamovateli, který oznámení

- a) podal prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému,
- b) podal ministerstvu, nebo
- c) uveřejnil.

Uveřejnění je pojistkou pro oznamovatele, kteří by se z vymezených důvodů nedokázali domoci postupu podle zákona o ochraně oznamovatelů. Uveřejnění představuje plnohodnotnou formu oznámení a přiměřeně se na něj tedy použijí všechna ustanovení týkající se oznámení.

Oznamovatel, který uveřejnění učiní v souladu se zákonem o ochraně oznamovatelů, požívá ochrany a všech souvisejících práv.

b) Nečinností oznamovatele by mohlo dojít k ohrožení významného veřejného zájmu, např. z důvodu nebezpečí z prodlení.

c) Není možné bez podstoupení zvýšeného rizika (například zničení důkazů, maření řádného posouzení oznámení či postihu oznamovatele) podat oznámení u Ministerstva spravedlnosti.

Ochrana před odvetným opatřením nenáleží osobě, která učinila

Ochrana před odvetným opatřením **nenáleží** osobě, která učinila oznámení, aniž by měla oprávněné důvody se domnívat, že se zakládá na pravdivých informacích (dále jen „vědomě nepravdivé oznámení“).

Článek 9 Příslušná osoba

Příslušné osoby jsou jmenovány Radou města Litoměřice a jsou uvedeny na webových stránkách města Litoměřice.

Příslušné osoby jsou vázány mlčenlivostí, a to i vůči „svému“ povinnému subjektu (zaměstnavateli). Povinný subjekt zajistil, že k oznámením a jejich obsahu nebude mít přístup nikdo jiný než příslušná osoba, neboť řádné fungování VOS jako takového není odpovědností příslušné osoby, nýbrž povinného subjektu.

Článek 10 Obecná povinnost součinnosti

Zaměstnanec povinného subjektu ve smyslu zákona o ochraně oznamovatelů je povinen spolupracovat s příslušnou osobou ve vazbě na posouzení důvodnosti a pravdivosti přijatých oznámení. Poskytovat plnou součinnost, vysvětlení, na vyžádání vydat listinu nebo jinou věc důležitou pro posouzení, umožnit vstup do kanceláře nebo jiných prostor apod.

Článek 11 Lhůty pro vyřízení

Oznamovatel může podat oznámení osobně, pokud o to požádá, příslušná osoba musí toto oznámení přijmout nejdéle do 14 dnů ode dne, kdy o to oznamovatel požádal.

Příslušná osoba má povinnost oznamovatele vyrozumět písemně do 7 dnů o přijetí oznámení pokud:

- oznamovatel výslovně požádal příslušnou osobu, aby ho o přijetí oznámení nevyrozumívala, nebo
- je zřejmé, že vyrozumění o přijetí oznámení by došlo k prozrazení totožnosti oznamovatele jiné osobě.

Příslušná osoba má povinnost oznamovatele vyrozumět písemně o výsledcích posouzení do 30dnů ode dne přijetí oznámení. Ve složitých případech lze lhůtu prodloužit o 30 dní, nejvýše však dvakrát. O prodloužení lhůty a její prodloužení musí oznamovatele vyrozumět písemně.

Článek 12 Přestupky

Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že podá vědomě nepravdivé oznámení. Za přestupek lze uložit pokutu do 50.000, - Kč (§ 23 zákona o ochraně oznamovatelů).

Přestupku se dopustí i příslušná osoba (§ 24 zákona o ochraně oznamovatelů) a pověřený zaměstnanec (§ 25 zákona o ochraně oznamovatelů), pokud odepře přijetí oznámení, nevyrozumí oznamovatele o výsledku posouzení poskytne informaci o totožnosti oznamovatele, poskytla informaci, jež by mohla zmařit nebo ohrozit účel podání). Pokutu za přestupek lze uložit do 100.000, - Kč.

Přestupku se dopustí povinný subjekt, (§ 26 zákona o ochraně oznamovatelů) pokud vystaví oznamovatele odvetnému opatření, neurčí příslušnou osobu, nezajistí:

- možnost podání oznámení,
- uveřejnění stanovených informací pomocí dálkového přístupu
- utajení oznamovatele
- posouzení důvodnosti oznámení,
- nevyrozumění o přijatém oznámení
- přijetí vhodných opatření, postihne příslušnou osobu za řádný výkon její činnosti, nesplní opatření k nápravě.

Za přestupek lze uložit pokutu do 1.000.000, - Kč.

Přestupku se dopustí další osoby (§ 27 zákona o ochraně oznamovatelů) pokud, brání jinému v podání oznámení nebo vystaví oznamovatele odvetnému opatření, poskytne informaci, jež mohla ohrozit nebo zmařit účel podání, poskytne informaci o oznamovateli. Za přestupek lze uložit pokutu do 1.000.000, - Kč.

Článek 13 Závěrečná ustanovení

Každému zaměstnanci, který chce učinit oznámení o protiprávním jednání odehrávající se na pracovišti nebo při výkonu pracovní činnosti, bude poskytnuta ochrana ve smyslu zákona o ochraně oznamovatelů. Proces ve vazbě na VOS je popsán na web. stránkách města <https://www.litomerice.cz/oznameni-protipravniho-jednani>.

Znění této směrnice schválila Rada města Litoměřice na svém zasedání dne 13.12.2023 pod usnesením č. 572/23/2023.

Tato Směrnice nabývá účinnosti dne 15.12.2023.

Litoměřice 13. prosince 2023

.....
Ing. Radek Löwy
starosta města